

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มที่ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวรวิสารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ
  2. แบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ
    - 2.1 ด้านความรับผิดชอบ
    - 2.2 ด้านการควบคุมตนเอง
    - 2.3 ด้านความมีเหตุผล
1. ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติและการเขียนแผนการจัดกิจกรรมจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม

1.2 ศึกษาจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของสาระการเรียนรู้ และแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1.3 กำหนดโครงสร้างของแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ จากสาระการเรียนรู้และแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความมีเหตุผล

ตาราง 1 กำหนดโครงสร้างแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ

สัปดาห์ที่	แผนการจัดประสบการณ์	จุดประสงค์	สาระที่ควรรู้และประสบการณ์สำคัญ	เวลา
1	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง มดกับต๊กแตน	1. นักเรียนสามารถเก็บของเล่น ของใช้ เข้าที่ได้ 2. นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับ มอบหมายได้	- ความ รับผิดชอบ - ความ มีเหตุผล	60 นาที
2	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านความมีเหตุผล เรื่อง นกกระจาบสองฝูง	1.นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ของกลุ่มได้ 2. นักเรียนบอกสาเหตุและผล ของการกระทำได้ 3. นักเรียนยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	- การควบคุม ตนเอง - ความ มีเหตุผล	60 นาที

สัปดาห์ ที่	แผนการจัดประสบการณ์	จุดประสงค์	สาระที่ควรรู้และ ประสบการณ์ สำคัญ	เวลา
3	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านการควบคุมตนเอง เรื่อง เทพารักษ์กับคนตัดฟัน	1. นักเรียนตัดสินใจใน การกระทำที่เหมาะสม 2. นักเรียนมีความอดทนใน การรอคอยต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ 3. นักเรียนไม่เอาสิ่งของ ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	- การควบคุม ตนเอง - ความ มีเหตุผล	60 นาที
4	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้าน การควบคุมตนเอง เรื่อง ท้องกับตัว	1. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ของกลุ่มได้ 2. นักเรียนยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	- การควบคุม ตนเอง - ความ มีเหตุผล	60 นาที
5	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านความ รับผิดชอบ เรื่อง มดกับต๊กแตน	1. นักเรียนสามารถเก็บของเล่น และของใช้เข้าที่ได้เรียบร้อย 2. นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับ มอบหมายได้	- ความ รับผิดชอบ - ความ มีเหตุผล	60 นาที
6	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านความมีเหตุผล เรื่อง นกกระจาบสองคู่	1. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ของกลุ่มได้ 2. นักเรียนบอกสาเหตุและผล ของการกระทำได้ 3. นักเรียนยอมรับฟังความ ความคิดเห็นของผู้อื่น	- การควบคุม ตนเอง - ความ มีเหตุผล	60 นาที
7	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านการควบคุมตนเอง เรื่อง เทพารักษ์กับคนตัดฟัน	1. นักเรียนตัดสินใจใน การกระทำที่เหมาะสม 2. นักเรียนมีความอดทนใน การรอคอยต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ 3. นักเรียนไม่เอาสิ่งของ ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	- การควบคุม ตนเอง - ความ มีเหตุผล	60 นาที

สัปดาห์ ที่	แผนการจัดประสบการณ์	จุดประสงค์	สาระที่ควรรู้และ ประสบการณ์ สำคัญ	เวลา
8	กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ความมีวินัยในตนเอง ด้านการ ควบคุมตนเอง เรื่อง ท้องกับตัว	1. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ของกลุ่มได้ 2. นักเรียนยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	- การควบคุม ตนเอง - ความ มีเหตุผล	60 นาที

1.4 สร้างแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดง
บทบาทสมมติ โดยลำดับขั้นตอนกิจกรรมดังนี้

1.4.1 ขั้นนำ ครูจัดกิจกรรมนำเด็กเข้าสู่เรื่องราวของนิทานที่จะสอน เช่น
ร้องเพลง สนทนา ทำท่าทาง และใช้คำถาม เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

1.4.2 ขั้นดำเนินกิจกรรมการเล่านิทาน ครูเล่านิทานจนจบเรื่อง แล้วให้เด็ก
แสดงบทบาทสมมติตามเรื่องที่เล่า

1.4.3 ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันสนทนา ครูกระตุ้นให้เด็กร่วมสนทนา สรุป
และตอบคำถามเกี่ยวกับวินัยในตนเองตามเนื้อเรื่องในนิทาน

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดง
บทบาทสมมติ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา เพื่อหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ สาระ
การเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียน การประเมินผลและเวลา จำนวน 3 ท่าน คือ

1.5.1 รองศาสตราจารย์ ชาดา กลิ่นเจริญ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีวรรณ มากชู อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.5.3 นางอมรรัตน์ แสงนาค ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนวัดย่านขาด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดง
บทบาทสมมติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษา จำนวน 12 คน เพื่อศึกษาความเหมาะสมของขั้นตอนการจัดกิจกรรมในสภาพความเป็นจริง

1.8 นำผลการทดลองใช้ (Try out) ไปแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติให้สมบูรณ์

2. ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง

ผู้วิจัยสร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยและการสร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง

2.2 กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง

2.3 กำหนดโครงสร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง แบบสังเกตมีลักษณะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็ก จำนวน 9 ข้อ โดยแยกเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 กำหนดโครงสร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเอง	องค์ประกอบความมีวินัยในตนเอง	จำนวนข้อ
1. ด้านความรับผิดชอบ	1.1 เก็บของเข้าที่เรียบร้อย 1.2 ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย 1.3 ทำงานสำเร็จและเสร็จทันเวลา	3 ข้อ
2. ด้านการควบคุมตนเอง	2.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง 2.2 อุดหนุน รอคอยต่อสิ่งต่าง ๆ 2.3 ไม่เอาเปรียบและไม่แย่งสิ่งของของผู้อื่น	3 ข้อ
3. ด้านความมีเหตุผล	3.1 เลือก ตัดสินการกระทำที่เหมาะสม 3.2 บอกสาเหตุและผลของการกระทำ 3.3 ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	3 ข้อ

2.4 สร้างแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง รวมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความมีเหตุผล สร้างบนแบบสังเกต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

2.5 นำแบบสังเกตความมีวินัยในตนเองที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสังเกตกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 3 ท่าน คือ

2.5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2.5.2 รองศาสตราจารย์ เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2.5.3 นายลือชัย ชูนาคา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.6 นำแบบสังเกตความมีวินัยในตนเองที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ (บุญเชิด อนันตพงษ์, 2526 หน้า 89) และแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1 ในทุกข้อของความมีวินัยในตนเอง ซึ่งอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้

2.7 นำแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง ไปทดลองสังเกตความมีวินัยในตนเอง กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาเหนือ จำนวน 12 คน โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน สังเกตพฤติกรรมเด็กระหว่างร่วมกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ

2.8 นำผลการสังเกตมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย ได้ค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.85

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ ดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

ก่อนเรียน	การจัดประสบการณ์	หลังเรียน
O_1	X	O_2

เมื่อ O_1 หมายถึง การสังเกตความมีวินัยในตนเองก่อนเรียน

X หมายถึง การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบ
การแสดงบทบาทสมมติ

O_2 หมายถึง การสังเกตความมีวินัยในตนเองหลังเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สังเกตความมีวินัยในตนเองก่อนเรียน โดยใช้แบบสังเกตความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สังเกตความมีวินัยในตนเองในกลุ่มที่ศึกษาเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในแต่ละด้าน

2. ดำเนินการจัดประสบการณ์การทดลอง โดยการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติกับกลุ่มที่ศึกษา ตามแผนการจัดประสบการณ์ ในช่วงเวลา 09.20 - 10.20 น. เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3. เมื่อทดลองครบ 8 สัปดาห์แล้ว ทำการสังเกตความมีวินัยในตนเองในเด็กกลุ่มที่ศึกษาหลังเรียน โดยใช้แบบสังเกตความมีวินัยในตนเองชุดเดิม ในสัปดาห์ที่ 9

การดำเนินการทดลองสรุปได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 กำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลองการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรม
การเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

การจัดประสบการณ์	ระยะเวลา ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
สังเกตพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง ก่อนเรียน	ก่อนทดลอง 1 สัปดาห์ วันที่ 2-4 ม.ค. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง มดกับตั๊กแตน	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 8-10 ม.ค. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง นกกระจาบสองฝูง	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 15-17 ม.ค. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง เทพารักษ์กับคนตัดฟืน	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 22-24 ม.ค. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง ห้องกับตัว	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 29-31 ม.ค. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง มดกับตั๊กแตน	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 5-7 ก.พ. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.

ตาราง 4 (ต่อ) กำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลองการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรม
การเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

การจัดประสบการณ์	ระยะเวลา ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง นกกระจาบสองฝูง	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 6 วันที่ 12-14 ก.พ. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง เทพารักษ์กับคนตัดฟืน	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 7 วันที่ 19-21 ก.พ. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง ห้องกับตัว	ระยะทดลอง สัปดาห์ที่ 8 วันที่ 26-28 ก.พ. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.
สังเกตพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง หลังเรียน	หลังทดลอง 1 สัปดาห์ วันที่ 4-6 มี.ค. 51	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	09.20 -10.20 น.

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเอง

1.1 โดยการนำคะแนนจากการสังเกตความมีวินัยในตนเองมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 นำผลการวิเคราะห์ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

2.51 – 3.00	หมายถึง	นักเรียนมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูง
1.51 – 2.50	หมายถึง	นักเรียนมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง
1.00 – 1.50	หมายถึง	นักเรียนมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับต่ำ

2. การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

โดยการนำคะแนนจากการสังเกตวินัยในตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์โดยใช้ สถิติ t – test แบบ Dependent